

Mashhad University of
Medical Sciences

Navid No

Journal homepage: <https://nnj.mums.ac.ir/>کمیته تحقیقات دانشجویی
معاونت پژوهش و فناوری
دانشگاه علوم پزشکی مشهد*Original Article*

Examination of nursing students and nurses' attitudes towards the Elderly (A Descriptive Analytical Study)

Mehrnoosh Jelveh¹ , Shahrooz Rahbari², Elahe Hooshmand^{3,4} , Elahe Daghighbin^{5*}

1. Instructor, Department of Nursing, Neyshabur Branch, Islamic Azad University, Neyshabur, Iran
2. Assistant Professor, Department of Nursing, Neyshabur Branch, Islamic Azad University, Neyshabur, Iran
3. Associate Professor, Department of Health Economic and Management Sciences, School of Health, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran
4. Social Determinants of Health Research Center, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran
5. Instructor, Department of Midwifery, Neyshabur Branch, Islamic Azad University, Neyshabur, Iran

* Corresponding author: daghighbine971@mums.ac.ir

Received: 07 June 2022; Revised: 31 July 2022; Accepted: 9 August 2021

Abstract

Background and Aims: population of older people is increasing in the world. Elderly care needs increase therefore, hospitalization increases too. Attitudes of nurses and nursing students toward older people affect the quality of medical care. The aim of this study was to assess the attitudes of nurses and nursing students toward the elderly.

Materials and Methods: this study is a descriptive study of 160 nurses and nursing students of Neyshabur who were selected using purposive sampling. Data were gathered by a questionnaire consisting of two parts: demographic information and Kaplan questionnaire of attitude toward elderly and were analyzed by SPSS software ver. 17 using a Pearson correlation, t-test, and one-way ANOVA.

Results: In this study, the mean score of attitude was 110/88 of 240. It was showing 93% of nurses and nursing students had a neutral and (9/1%) had a negative and only 5% had a positive attitude.

Conclusion: The majority of nurses and nursing students had a neutral attitude toward the elderly, which shows more attention to nurses and nursing students' education to improve their positive attitude.

Keywords

Attitude; Nurses; Students; Elderly.

Cite this article as: Jelveh M, Rahbari S, Hooshmand E, Daghighbin E. Examination of nursing students and nurses' attitudes towards the Elderly (A Descriptive Analytical Study). Navid No, 2022; 25(82): 72-80. <https://doi.org/10.22038/NNJ.2023.65958.1354>

E-ISSN: 2645-5927 / P-ISSN: 2645-5919

Copyright: © 2022 by the author.

Open Access: This is an open access article under the CC BY license[\(http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/\)](http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Publisher's Note: Mashhad University of Medical Sciences remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Mashhad University of
Medical Sciences

نوید نو

Navid No

Journal homepage: <https://nnj.mums.ac.ir/>

کمیته تحقیقات دانشجویی
معاونت پژوهش و فناوری
دانشگاه علوم پزشکی مشهد

مقاله پژوهشی

بررسی نگرش پرستاران و دانشجویان پرستاری به پدیده سالمندی: یک مطالعه توصیفی تحلیلی

مهرنوش جلوه^۱ ID، شهروز رهبری^۲، الهه هوشمند^{۳،۴} ID، الهه دقیق بین^۵ ID*

۱. مربی، گروه پرستاری، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران

۲. استادیار، گروه پرستاری، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران

۳. دانشیار، گروه مدیریت و اقتصاد سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

۴. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

۵. مربی، گروه مامایی، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران

* پست الکترونیک نویسنده مسئول: daghighbine971@mums.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۳/۱۷، تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۵/۹، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۵/۱۸

چکیده

مقدمه و هدف: جمعیت سالمند دنیا در حال افزایش است. نوع نگرش پرستاران و دانشجویان پرستاری نسبت به سالمندی بر نحوه مراقبت آنها از بیماران سالمند اثرگذار می‌باشد. هدف این مطالعه بررسی نگرش پرستاران و دانشجویان پرستاری شهر نیشابور در رابطه با سالمندی است.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر از نوع توصیفی - تحلیلی می‌باشد که در آن تعداد ۱۶۰ نفر از پرستاران و دانشجویان پرستاری شهر نیشابور براساس نمونه‌گیری مبتنی بر هدف انتخاب شدند، مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار گردآوری داده‌ها یک پرسشنامه دو قسمتی شامل اطلاعات جمعیت‌شناختی و مقیاس نگرش نسبت به سالمندان کوگان بود. جهت تجزیه تحلیل از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۱۷ و آزمون‌های همبستگی پیرسون، آزمون تی و آنالیز واریانس یک‌طرفه استفاده شد. در تمام موارد سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ تعریف شد. ($p < 0/05$)

یافته‌ها: میانگین نمره کل نگرش واحدهای پژوهش نسبت به سالمندی ۱۱۰/۸۸ از ۲۰۴ بود. ۹۳/۱ درصد نمونه‌ها نگرش خنثی، ۱/۹ درصد نگرش منفی و فقط ۵ درصد نگرش مثبت داشتند. بین سن و نگرش رابطه آماری معنی‌دار مشاهده شد. ($p < 0/05$) بدین معنی که هرچه سن شرکت‌کنندگان بالاتر بود، نگرش مثبت‌تری به سالمندان داشتند. دانشجویان سال بالاتر نیز نگرش مثبت‌تری داشتند. ($p < 0/05$) بین جنس، شغل، محل تحصیل، سابقه آموزش در مورد سالمندی، سابقه نگهداری سالمند در خانواده و سنوات کاری پرسنل با نگرش رابطه آماری معنی‌داری وجود نداشت. ($p > 0/05$)

نتیجه‌گیری: اکثریت پرستاران و دانشجویان پرستاری دارای نگرش خنثی نسبت به سالمندان هستند. بنابراین توجه به آموزش آنان جهت بهبود نگرش به سمت مثبت باید مورد توجه قرار گیرد.

کلمات کلیدی

نگرش، پرستاران، دانشجویان، سالمندی.

مقدمه

و نحوه استفاده از درک ما از خودمان برای ارائه مراقبت مربوط می‌شود. درک ما از پرستاری با نگرش نسبت به جنبه‌های مختلف مراقبت شکل داده می‌شود (۱۵). نگرش مراقبین بهداشتی در ارتباط با افراد سالمند تحت تاثیر عوامل مختلف مانند سن، جنس، تحصیلات، محل کار و اجتماعی‌شدن حرفه‌ای قرار می‌گیرد (۱۶). نژاد و قومیت (۱۷)، هوش اخلاقی و نوع‌دوستی (۱۸) نیز از عوامل تاثیرگذار بر نگرش می‌باشند. اگر پرستاران کم‌تجربه و آموزش‌ندیده به مراقبت از افراد سالمند گمارده شوند، کیفیت مراقبت از سالمندان به خطر می‌افتد و پرستاران نقش کلیدی خود را در مراقبت از سالمندان از دست خواهند داد (۱۹). نتایج مطالعات نشان‌دهنده این است که آگاهی و تلاش جهت تغییر نگرش و باورهای منفی در مورد سالمندان سبب بهبود ارائه مراقبت از آنها می‌گردد (۲۰). سودرهام و همکاران طی مطالعه‌ای دیدگاه دانشجویان و فارغ‌التحصیلان پرستاری را به سالمندی ارزیابی کردند. نتایج مطالعه آنها نشان داد تجربه محدود مراقبت از سالمند، سن کمتر از ۲۵ سال و جنسیت مذکر از عوامل بارز در داشتن دیدگاه نامطلوب‌تر نسبت به سالمندی بودند. براساس یافته‌های مطالعه بنی‌مهدی و همکاران، دیدگاه کاردرمانگران براساس پرسشنامه نگرش به سالمندی کودکان متوسط بود (۲۱). پیرشدن جمعیت در جوامع فعلی یکی از چالش‌های اصلی سیستم‌های مراقبت‌های بهداشتی است. با افزایش سن، احتمال ابتلا به مشکلات بهداشتی و بیماری‌های مزمن افزایش خواهد یافت و تقاضا برای مراقبت‌های بهداشتی زیاد می‌شود. این نیاز، بیمارستان‌ها و مراکز ارائه‌دهنده مراقبت را تحت‌تاثیر قرار خواهد داد. پرستاران در آینده با چالش مراقبت از سالمندان مواجه خواهند بود. مطالعات نشان داده‌اند که دانشجویان پرستاری معمولاً دارای نگرش منفی نسبت به سالمندان هستند که این احساس به‌وسیله باورهای شخصی، ارزش‌ها، فرهنگ، تجربه و مشاهدات تحت‌تاثیر قرار می‌گیرد (۲۲). از آنجا که مسئله نگرش پرستاران نسبت به بیماران سالمند را نمی‌توان به تمامی پرستاران و دانشجویان پرستاری در هر جای دنیا تعمیم داد، لذا مطالعه حاضر با هدف بررسی نگرش

امروزه به علل مختلف مانند افزایش امید به زندگی، پیشرفت چشمگیر علوم پزشکی و کاهش میزان باروری در دنیا، میانگین عمر افراد افزایش یافته و سالمندی به یک پدیده جهانی تبدیل شده است (۱). براساس تخمین‌های سازمان بهداشت جهانی، سالمندان با سن ۶۰ سال و بالاتر در سال ۲۰۲۵ حدود ۱۵ درصد جمعیت سراسر جهان را تشکیل خواهند داد و در سال ۲۰۵۰ این میزان به ۲۵ درصد افزایش خواهد یافت (۲). جمعیت ایران نیز همانند سایر کشورهای دنیا در حال پیرشدن است؛ به‌طوری‌که براساس روند افزایشی سالمندشدن جمعیت در آخرین سرشماری نفوس در سال ۹۰، در سال ۱۴۲۴ جمعیت سالمندی ایران از میانگین جهانی پیشی می‌گیرد (۳). شاخص‌های آماری در ایران حاکی از این است که تا سال ۱۴۲۰ حدود ۱۴ درصد جمعیت، وارد دوره سالمندی خواهند شد (۴). رشد سریع جمعیت مسن و آسیب‌پذیری آنها نسبت به اختلالات سلامتی مختلف منجر به افزایش تعداد بیمارانی می‌شود که به خدمات درمانی نیاز دارند. پرستاران، به عنوان اعضای تیم مراقبت بهداشتی، به‌طور فزاینده‌ای مسئول مراقبت از افراد مسن می‌شوند. علاوه‌براین، آنها نقشی کلیدی در تضمین ایمنی بیماران و عمل به نمایندگی از آنها دارند (۵). مطالعات بسیاری از جمله مطالعه فرهادی و همکاران (۶) و مطالعه شهری (Alshehry) و همکاران (۷) به اهمیت نگرش در ارائه خدمات درمانی و مراقبتی اشاره کرده‌اند. علاوه‌براین پژوهش‌های زیادی در خصوص بررسی نگرش و علاقه پرستاران و دانشجویان پرستاری نسبت به مراقبت از افراد سالمند انجام شده است که نتایج مطالعات متفاوت بوده است. یافته‌های تحقیقات صورت‌گرفته بر روی نگرش پرستاران نسبت مراقبت از سالمندان نشان‌دهنده نگرش‌های مثبت (۸، ۹)، منفی (۱۰، ۱۱) و خنثی (۱۲) بوده است (۱۳). همچنین پژوهش‌های متعددی نشان داد که دانش و نگرش پرستاران بر چشم‌انداز آنها در مورد راه‌های مراقبت از سالمندان تاثیر می‌گذارد (۱۴). نگرش‌ها در پرستاری اهمیت دارند و به چگونگی شناخت رفتار دیگران

پرستاران و دانشجویان پرستاری شهر نیشابور به پدیده سالمندی انجام شد.

روش کار

در این مطالعه توصیفی-تحلیلی، ۱۶۰ نفر از دانشجویان پرستاری و پرستاران شاغل در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی نیشابور از مهر ۱۳۹۶ تا فروردین ۱۳۹۷ انتخاب شدند. برای تعیین حجم نمونه از جدول برآورد حجم نمونه جرسی مورگان و کرجسی و فرمول کوکران استفاده گردید. با توجه به حجم جامعه آماری ۲۳۵ نفر، براساس جدول مورگان حجم نمونه ۱۴۵ نفر برآورد شد. با توجه به احتمال ریزش نمونه‌ها، تعداد نهایی نمونه‌ها، ۱۶۵ نفر انتخاب شدند. نمونه‌گیری به صورت مبتنی بر هدف و به شیوه آسان (در دسترس) و به روش خودگزارش‌دهی انجام شد. ۵ پرسشنامه مخدوش که افراد به صورت کامل به سوالات پاسخ ندادند، از مطالعه خارج شدند. معیار ورود به مطالعه عبارت بود از: پرستار و یا دانشجوی پرستاری با سن بین ۱۸ تا ۶۰ سال که متمایل به شرکت در مطالعه بودند. معیار خروج از مطالعه عدم تکمیل صحیح پرسشنامه بود. جهت جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش از یک پرسشنامه دوقسمتی استفاده شد که بخش اول شامل اطلاعات دموگرافیک و مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش (سن، جنس، شغل، محل تحصیل دانشجویان، سال تحصیلی دانشجویان، سنوات خدمتی پرستاران، آموزش قبلی در ارتباط با سالمندان و سابقه مراقبت از سالمند در خانواده) و بخش دوم شامل پرسش‌نامه کوگان (Kogan's Attitudes Toward Older People Scale) جهت سنجش نگرش مراقبان به سالمندی. مقیاس نگرش نسبت به سالمندان کوگان در سال ۱۹۶۱ جهت سنجش نگرش پرستاران نسبت به سالمندی طراحی شد. این پرسش‌نامه دارای ۳۴ عبارت مثبت و منفی (۱۷ عبارت نگرش مثبت و ۱۷ عبارت نگرش منفی) درباره پدیده سالمندی می‌باشد و نگرش فرد پاسخگو را نسبت به سالمندی و پدیده سالمندی به‌وسیله یک مقیاس لیکرت شش درجه‌ای از کاملاً مخالف (نمره ۰) تا کاملاً موافق (نمره ۶) و برای

عبارت بدون نظر (نمره ۳) در مورد این عبارات می‌سنجد. نمرات عبارات منفی برای کسب نمره کل معکوس گردید. تغییرات در عبارت مربوط به نگرش مثبت و منفی از ۰ تا ۲۰۴ متغیر بود. جهت نمره‌دهی و تعیین نگرش، نمرات بین ۰ تا ۶۸ دارای نگرش منفی، ۶۹ تا ۱۳۷ دارای نگرش خنثی و ۱۳۸ تا ۲۰۴ دارای نگرش مثبت در نظر گرفته شدند. نمره بالا در عبارات مثبت، نشان‌دهنده نگرش مطلوب‌تر و بالابودن در عبارات منفی نشان‌دهنده نگرش منفی‌تر نسبت به سالمندان بود. روایی و پایایی پرسشنامه کوگان در مطالعات مختلف (۲۳-۲۵) مورد بررسی قرار گرفته و ضریب آلفای کرونباخ در مطالعات مختلف از ۰/۷۹ تا ۰/۸۷ متفاوت ذکر شده است (۲۶). روایی و پایایی این ابزار در ایران نیز تایید شده است (۲۷). لازم به ذکر است که در مطالعه حاضر جهت تعیین اعتبار و پایایی ابزار، با انجام یک مطالعه راهنما آن را در اختیار ۲۰ نفر از پرستاران و دانشجویان پرستاری که مشخصات واحدهای مورد پژوهش را دارا بودند، قرار داده شد. پس از تهیه نسخه روایی‌شده با استفاده از اعتبار محتوا توسط پنل خبرگان (Expert panel) متشکل از ۱۰ نفر (۶ نفر عضو هیات علمی گروه پرستاری و ۴ نفر عضو هیات علمی گروه مامایی) محاسبه CVI و CVR و اعتبار عاملی انجام و پایایی پرسشنامه با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ تعیین شد ($\alpha=0/79$). ابتدا توضیحات کاملی درباره چگونگی تکمیل پرسشنامه و هدف انجام مطالعه به افراد ارائه و سپس اجازه کتبی از داوطلبان دریافت شد. از آمار توصیفی جهت تهیه جداول، تعیین میانگین، انحراف معیار و فراوانی نسبی و مطلق داده‌ها استفاده شد. پس از تست نرمالیتی داده‌ها با آزمون شاپیرو ویلک، نرمال بودن داده‌ها تایید شد ($P > 0/05$) و پس از آن، با توجه به نرمال بودن داده‌ها از آمار استنباطی ضریب همبستگی پیرسون، آزمون آنالیز واریانس یک‌طرفه "one way ANOVA" و آزمون تعقیبی توکی، و تی‌مستقل "Independent t test" و آزمون لون Leven برای بررسی همگنی واریانس‌ها در آزمون تی‌مستقل برای تحلیل اطلاعات استفاده شد. در تمام موارد سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ تعریف شده بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۷ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها

اسلامی و ۴۰/۹ درصد دانشجوی سال چهارم بوده‌اند. ۶۵/۸ درصد پرستاران مشارکت‌کننده در مطالعه کمتر از ۱۰ سال سابقه خدمت داشته‌اند. ۹۲/۵ درصد مشارکت‌کنندگان به آموزشی در ارتباط با سالمندان دریافت نکرده بودند. همچنین نتایج نشان داد ۷۲/۵ درصد از مشارکت‌کنندگان سابقه مراقبت از سالمند در خانواده را نداشتند. (جدول شماره ۱)

۷۵/۶ درصد مشارکت‌کنندگان در گروه سنی کمتر از ۳۰ سال و ۴/۴ درصد در گروه سنی بالای ۴۰ سال قرار داشتند. ۳۶/۳ درصد از نمونه‌ها را مردان و ۶۳/۷ درصد از آنها را زن‌ها تشکیل داده‌اند. ۵۰/۶ درصد مشارکت‌کنندگان دانشجو و از این میان ۷۹ درصد دانشجوی دانشگاه آزاد

جدول ۱: اطلاعات جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان

درصد	تعداد	متغیر	
۷۵/۶	۱۲۱	کمتر از ۳۰ سال	سن (سال)
۲۰	۳۲	۳۰ تا ۳۹ سال	
۴/۴	۷	بالای ۴۰ سال	
۳۶/۳	۵۸	مرد	جنس
۶۳/۷	۱۰۲	زن	
۵۰/۶	۸۱	دانشجو	شغل
۴۹/۴	۷۹	پرستار	
۷۹	۶۴	دانشگاه آزاد	محل تحصیل
۲۱	۱۷	دانشگاه سراسری	
۸/۶	۷	اول	سال تحصیلی
۱۲/۳	۱۰	دوم	
۳۸/۲	۳۱	سوم	
۴۰/۹	۳۳	چهارم	
۷/۵	۱۲	بلی	سابقه آموزش در زمینه سالمندی
۹۲/۵	۱۴۸	خیر	
۲۷/۵	۴۴	بلی	سابقه مراقبت از سالمند
۷۲/۵	۱۱۶	خیر	

خنثی و ۵ درصد نگرش مثبت نسبت به سالمندی داشتند (جدول شماره ۲). نتایج نمره نگرش پرستاران و دانشجویان پرستاری به تفکیک در جداول ۳ آورده شده است.

میانگین نمره کل نمرات اخذشده در بعد نگرش به سالمندان $14/9 \pm 110/88$ بود (دامنه تغییرات نمرات ۱۵۴-۵۰). ۱/۹ درصد نگرش منفی، ۹۳/۱ درصد نگرش

جدول ۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش بر حسب نمرات اخذشده در بعد نگرش به

سالمندان

درصد	فراوانی	نمره اخذشده در بعد نگرش به سالمندان
۱/۹	۳	منفی (۰-۶۸)
۹۳/۱	۱۴۹	خنثی (۶۹-۱۳۷)
۵	۸	مثبت (۱۳۸-۲۰۴)
۱۰۰	۱۶۰	جمع
انحراف معیار: ۱۴/۹		میانگین: ۱۱۰/۸۸
حداکثر: ۱۵۴		حداقل: ۵۰

نتایج مطالعه نشان داد که ۹۴ درصد پرستاران نگرش منفی و ۴/۷ درصد نگرش مثبت به سالمندی داشتند. خنثی به سالمندان دارند. از این میان ۱/۳ درصد نگرش

جدول ۳: توزیع فراوانی مطلق و نسبی پرستاران شاغل بر حسب نمرات اخذشده در بعد نگرش به سالمندان

نمره اخذشده در بعد نگرش به سالمندان	فراوانی	درصد
منفی (۰-۶۸)	۱	۱/۳
خنثی (۶۹-۱۳۷)	۷۵	۹۴
مثبت (۱۳۸-۲۰۴)	۳	۴/۷
جمع	۷۹	۱۰۰

نتایج بیانگر آن است که ۹۵/۲ درصد دانشجویان پرستاری نگرش منفی و ۲/۴ درصد نیز نگرش مثبت به سالمندی داشتند. (جدول ۴)

جدول ۴: توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان بر حسب نمرات اخذشده در بعد نگرش به سالمندان

نمره اخذشده در بعد نگرش به سالمندان	فراوانی	درصد
منفی (۰-۶۸)	۲	۲/۴
خنثی (۶۹-۱۳۷)	۷۷	۹۵/۲
مثبت (۱۳۸-۲۰۴)	۲	۲/۴
جمع	۸۱	۱۰۰

خانواده و سنوات کاری پرسنل با نگرش به سالمندی رابطه ای وجود ندارد ($p > 0.05$). بین سال تحصیلی دانشجویان و نگرش به سالمندی رابطه مثبت و معنادار آماری وجود دارد ($f = 2/328, p = 0.05$)؛ به این معنی که دانشجویان سال-های بالاتر نگرش مثبت تری به سالمندی داشتند. (جدول شماره ۵)

نتایج نشان داد بین سن و نگرش به سالمندی رابطه مثبت و معنادار آماری وجود دارد ($p < 0.001, f = 0/252$)؛ به این معنی که هرچه سن شرکت کنندگان بالاتر بود، نگرش مثبت تری به سالمندی داشتند. همچنین تجزیه و تحلیل آماری نشان داد که بین جنس، شغل (دانشجو یا پرستار)، محل تحصیل دانشجویان (سراسری یا آزاد)، سابقه آموزش قبلی در مورد سالمندان، سابقه نگهداری از سالمند در

جدول ۵: بررسی رابطه بین مشخصات فردی و نگرش به سالمندان واحدهای مورد پژوهش

سال تحصیلی	سنوات کاری		سابقه نگهداری از سالمند		آموزش قبلی		محل تحصیل دانشجویان		شغل (دانشجو/پرستار)		جنس		سن		نگرش به سالمندی
	P-value	f	P-value	F	P-value	F	P-value	T	P-value	f	P-value	t	P-value	R	
۰/۰۵	۲/۳۲۸	NS	۱/۸۶۴	NS	۰/۳۸۳	NS	-۰/۱۹۱	NS	۱/۱۱۸	NS	-۱/۳۲	NS*	۱/۷۳	۰/۰۰	۰/۲۵۲
ANOVA	ANOVA	Test -T	Test -T	Test -T	Test -T	Test -T	Test -T	Test -T	Test -T	Test -T	Test -T	Test -T	Pearson Correlation	آزمون مورد استفاده	

* Non-significant

بحث

مثبت تغییر می‌کرد. همچنین نتایج مطالعه آنها نشان داد که پرستاران شاغل نگرش مثبت، دانشجویان سال سوم پرستاری دارای نگرش خنثی و دانشجویان سال اول پرستاری دارای نگرش منفی بوده‌اند (۳۳). دوهرتی و همکاران (Doherty et al) یکی از فاکتورهای مهم در داشتن نگرش مثبت را سن می‌دانند. همچنین پرستاران بهداشت جامعه نسبت به پرستارانی که در بیمارستان کار می‌کنند دارای نگرش بهتری هستند، پرستارانی که در بخش بیشتر با افراد مسن سروکار داشتند نسبت به بخش‌های حاد دارای نگرش مثبت‌تری بودند. لذا پرستاران بایستی به دانش سالمندی مجهز شوند (۳۴). به نظر می‌رسد که پرستاران بهداشت جامعه بیشتر با اقشار مردم در ارتباطند و آنان که بیشتر وقت خود را در مراکز درمانی با سالمندان به سر می‌برند دارای نگرش مثبت‌تری هستند؛ این امر می‌تواند به خاطر تماس طولانی‌مدت و شناخت کافی از نیازهای سالمندان باشد. گزارش‌های حاصل از سایر تحقیقات نشان می‌دهد که احساس نسبت به سالمندان ممکن است با تجربه، سن و جنس تغییر کند. احتمالاً نتایج تحقیق حاضر می‌تواند به دلایلی مانند سن کم شرکت‌کنندگان، نداشتن تجربه کافی در بخش‌ها هم برای پرستاران و دانشجویان پرستاری، استفاده از نیروهای طرحی کم‌تجربه به دلیل کمبود نیروی پرستاری، نگذاردن دوره‌های خاص مراقبت از سالمندان برای پرستاران که بایستی هر کدام از این عوامل در تحقیق کیفی مورد بررسی قرار گیرد. در مطالعه اخیر نمره نگرش بین دو گروه پرستاران زن و مرد اختلاف معنی‌دار آماری نداشت که این یافته‌ها با نتایج مطالعه لویی و وونگ (Lui & Wong) که روی پزشکان انجام شده بود همخوانی داشت (۳۵).

محدودیت‌های پژوهش

در شیوه‌های خودگزارش‌دهی کنترل کامل متغیرهای مداخله‌گر مانند تفاوت‌های فردی افراد در پاسخگویی به سوالات قابل کنترل نیست. تمایل به ارائه پاسخ‌های جامعه-پسند توسط شرکت‌کنندگان که تمام موارد از موانع تحقیقات توصیفی می‌باشند جزء محدودیت‌های پژوهش هستند. نمونه‌گیری به شیوه در دسترس انجام شد و حجم نمونه پایین، قابلیت تعمیم به کل نقاط ایران را پایین می‌

تجزیه و تحلیل یافته‌های به دست آمده از پژوهش حاضر نشان می‌دهد که وضعیت نگرش پرستاران و دانشجویان پرستاری در مورد سالمندی در سطح خنثی می‌باشد؛ به گونه‌ای که ۹۳/۱ درصد نگرش خنثی به سالمندان دارند (پرستاران ۹۴ درصد و دانشجویان ۹۵/۲) و فقط ۵ درصد از مشارکت‌کنندگان دارای نگرش مثبت به سالمندی بودند. در ارتباط با نگرش پرستاران و دانشجویان پرستاری دیدگاه‌های ضد و نقیضی وجود دارد. در مطالعه همدانی‌زاده پرستاران نگرش خنثی نسبت به سالمندی داشتند (۲۸). ارتیشه‌دار و همکاران نشان دادند که اکثریت پرستاران شاغل در بخش‌های داخلی-جراحی نسبت به سالمندان دارای نگرش مثبت بودند (۲۹). درحقیقت تاحدی این نگرش مثبت بیانگر بالاتر بودن سن پرستاران بوده است و پژوهش‌های زیادی ارتباط سن با نگرش به سالمندی را بیان نموده‌اند (۲۸، ۳۰). همچنین عسکری‌زاده و همکاران نیز نگرش پرستاران نسبت به مراقبت از سالمندان شهر کرمان را مطلوب گزارش کردند (۱۱). عواملی مانند باورها و اعتقادات فردی، بافت فرهنگی جامعه و اعتقادات مذهبی مردم در آن دخیل بوده است. همچنین اکثر پرستاران شخصا سابقه مراقبت از سالمندان در بیمارستان را داشتند. پورفرزاد و همکاران نگرش دانشجویان پرستاری را در خصوص مراقبت از سالمند متوسط گزارش کردند (۳۱). دلیل نگرش منفی آنها می‌تواند خروج سالمندان از چرخه فعالیت اقتصادی به یک انسان مصرف‌کننده باشد. نتایج مطالعه حاضر نشان داد بین سن و نگرش به سالمندی رابطه مثبت و معنادار آماری وجود دارد؛ به این معنی که هرچه سن شرکت‌کنندگان بالاتر بود، نگرش مثبت‌تری به سالمندی داشتند. نتایج این پژوهش با مطالعه لوو و همکاران (Liu et al) مطابقت دارد؛ آنها به این نتیجه رسیدند که افراد بالای ۴۰ سال درک بهتری از سالمندی دارند (۳۲). نتایج مطالعه حسینی سرشت و همکاران در بررسی نگرش پرستاران به سالمندان آسایشگاه‌ها نشان داد هرچه دانش پرستاری افزایش می‌یافت و دانشجویان به سال‌های بالاتر تحصیل می‌رسیدند، نگرش از منفی به

مورد نیاز است که بتوان عوامل موثر در این گروه را بررسی کرد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان مقاله مراتب تشکر خود را از دانشجویان عزیز پرستاری و پرستاران مشارکت‌کننده در مطالعه که نهایت همکاری را با پژوهشگران انجام دادند، به عمل می‌آورند.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی ندارد.

ملاحظات اخلاقی

این مقاله با اخذ کد با شماره IR.IAU.NEYSHABUR.REC.1395.6 مورد تایید کمیته اخلاق در پژوهش‌های زیستی دانشگاه آزاد اسلامی نیشابور است.

تضاد منافع

در انجام پژوهش حاضر، نویسندگان هیچ‌گونه تعارض منافی نداشتند.

مراجع

- [1] Asayesh H, Qorbani M, Parvaresh Masoud M, Rahmani Anarki H, Ansari H, Mansourian M, et al. General practitioner attitude toward elders: using Kogan's attitudes questionnaire. *Iranian Journal of Diabetes and Metabolism*. 2014;13(6):479-86.
- [2] Rodríguez J. United Nations expert group meeting on population distribution, urbanization, internal migration and development. 2007.
- [3] Guzmán JM, Pawliczko A, Beales S. Ageing in the twenty-first century: A celebration and a challenge. 2018.

آورد. با انجام مطالعات کمی در سایر شهرها و مطالعات کیفی جهت بررسی دقیق‌تر موضوع می‌توان محدودیت‌های تحقیق حاضر را کمتر کرد.

نتیجه‌گیری

در مجموع تجزیه و تحلیل یافته‌های به دست آمده از پژوهش حاضر نشان می‌دهد که وضعیت کلی نگرش پرستاران و دانشجویان پرستاری شهرستان نیشابور در مورد سالمندی در سطح خنثی است. مطالعات زیادی وجود دارد که متغیرهای مهمی را که بر نگرش دانشجویان پرستاری در رابطه با کارکردن با افراد سالمند تأثیر دارد، ذکر کرده‌اند. این متغیرها شامل داشتن مهارت و دانش مورد نیاز برای مراقبت از سالمندان، تأثیر پرستاران شاغل در نگرش دانشجویان پرستاری، تأثیر مربیان بر نگرش دانشجویان پرستاری و یادگیری از طریق فرصت‌ها از طریق کار و تماس با افراد سالمند، باورها و اعتقادات فردی، اعتقادات مذهبی افراد، تجربیات خانوادگی و شغلی هر فرد، فرهنگ جامعه و میزان درک پرستاران از سالمندان می‌باشد (۳۶). مدیران پرستاری می‌توانند در برنامه‌ریزی‌های خود به تشکیل کلاس‌هایی در زمینه آموزش مراقبت از سالمندان و تقسیم بیماران سالمند به تمامی پرسنل پرستاری نگرش آنان را نسبت به سالمندان بهبود ببخشند. پرستاران بالین نیز که در بیمارستان‌ها از سالمندان مراقبت می‌کنند باید آموزش‌های لازم جهت پرستاری از این بیماران را دریافت کنند و همچنین دوره‌های خاص عملی در مراکز بهزیستی و خانه سالمندان داشته باشند. از طرف دیگر دانشجویان پرستاری نیز بایستی در قالب واحد درسی پیری‌شناسی، مسائل روانشناسی مرتبط با آن را فراگرفته و آنان نیز در مراکز بهزیستی و خانه سالمندان به صورت بالینی کسب تجربه نمایند. در مراکز آموزشی نیز اساتید مربوطه بایستی علاقه به مراقبت از سالمندان را در دانشجویان ایجاد نمایند. همچنین از طریق آموزش در رسانه‌های گروهی به خانواده‌ها آموزش احترام به سالمندان از سنین پایین‌تر آغاز گردد. نتایج این تحقیق اطلاعاتی در مورد علل نگرش خنثی به سالمندی ارائه نمی‌دهد و تحقیقات بیشتری در قالب کیفی

- towards caring of elderly people in health care sitting. *J Nurs Heal Sci*. 2018;7(3):76-84.
- [15] Price B. Understanding attitudes and their effects on nursing practice. *Nursing Standard* (2014+). 2015;30(15):50.
- [16] North MS, Fiske ST. Modern attitudes toward older adults in the aging world: a cross-cultural meta-analysis. *Psychological bulletin*. 2015;141(5):993.
- [17] Sanagoo A, Bazayr A, Chehrehgosha M, Gharanjic S, Noroozi M, Asayesh H, et al. People attitude toward elderly in Golestan province, 2009. *Journal of Research Development in Nursing and Midwifery*. 2012;8(2):24_9_9.
- [18] Keidar D, Yagoda A. Emotional Intelligence, Moral, Ethics, Bio-ethics and what is in between. *Med & L*. 2014;33:131.
- [19] Herdman E. Challenging the discourses of nursing ageism. *International Journal of Nursing Studies*. 2002;39(1):105-14.
- [20] Stevens-Roseman ES, Leung P. Enhancing attitudes, knowledge, and skills of paraprofessional service providers in elder care settings. *Gerontology & geriatrics education*. 2004;25(1):73-88.
- [21] Banimahdi R, Akbarfahimi N, Sahaf R, Rezasoltani P. Comparing the attitudes of occupational therapy students and alumni towards old people. *Iranian Journal of Ageing*. 2019;14(1):64-73.
- [22] Lovell M. Caring for the elderly: changing perceptions and attitudes. *Journal of vascular nursing*. 2006;24(1):22-6.
- [23] Knowledge, beliefs, and health behaviors in those volunteering health in Mashhad, 2012. *Iranian Quarterly Journal of Breast Diseases*. 2013;5(4):44-52. eng.
- [24] Adibelli D. The validity and reliability of Kogan's attitude towards old people scale in the Turkish society. *Health*. 2011;3(09):602.
- [25] Alquwez N, Cruz JP, Almazan JU, Alamri MS, Mesde JJ. The Arabic version of the Kogan Attitudes toward
- [4] Naderi N, Hajihassani M. Death Anxiety in the Elderly: The Role of Spiritual Health and Perceived Social Support. *Aging*. 2020;6(4):309-19.
- [5] Gholamzadeh S, Khastavaneh M, Khademian Z, Ghadakpour S. The effects of empathy skills training on nursing students' empathy and attitudes toward elderly people. *BMC Medical Education*. 2018;18(1):1-7.
- [6] Farhadi A, Foroughan M, Mohammadi F, Rassouli M, Sadegh Moghadam L, Nazari S, et al. Caregiving appraisal in family caregivers of older adults. *Iranian Journal of Ageing*. 2016;11(1):8-1.
- [7] Alshehry AS, Almazan JU, Alquwez N. Influence of religiosity on the Saudi nursing students' attitudes toward older people and perceptions on elderly care. *Journal of religion and health*. 2020;59(6):2701-14.
- [8] Özdemir Ö, Bilgili N. Attitudes of Turkish nursing students related to ageism. *Journal of Nursing Research*. 2016;24(3):211-6.
- [9] Carlson E, Idvall E. Who wants to work with older people? Swedish student nurses' willingness to work in elderly care—A questionnaire study. *Nurse Education Today*. 2015;35(7):849-53.
- [10] Arani MM, Aazami S, Azami M, Borji M. Assessing attitudes toward elderly among nurses working in the city of Ilam. *International journal of nursing sciences*. 2017;4(3):311-3.
- [11] Abreu M, Caldevilla N. Attitudes toward aging in Portuguese nursing students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2015;171:961-7.
- [12] Neville C. Undergraduate nurse attitudes toward older adults and perceptions of working with older adults: An analysis of measurement instruments. *Nurse education today*. 2015;35 1:183-8.
- [13] Roohi Moghaddam H, Mohamadi S, Alipour F. Attitude of nurses, instructors and nursing students towards the care of elderly patients (a systematic review). *Journal of Gerontology*. 2019;4(1):34-44.
- [14] Elebiary H, Hend Elshenewy S. Knowledge and attitudes of nurses

- and its correlates in a tertiary-care public hospital. *Annals Academy of Medicine Singapore*. 2009;38(2):125.
- [36] Mortazavi H, Moayyed L, Golmakani E, Usefi M, Tabatabaiechehr M. Nurses' attitudes towards older people and aging. *Journal of North Khorasan University of Medical Sciences*. 2014;5(5):1063-8.
- Older People Scale among Saudi nursing students: a psychometric analysis. *Annals of Saudi medicine*. 2018;38(6):399-407.
- [26] Ogiwara S, Inoue K, Koshimizu S. Reliability and Validity of a Japanese Version of Attitudes Towards the Elderly Scale. *Journal of Physical Therapy Science*. 2007;19(1):27-32.
- [27] Rejeh N, Heravi Karimooi M, Montazeri A, Foroughan M, Vaismoradi M. Psychometric properties of the Facts on Aging Quiz Scale. *Payesh*. 2012;11(2):249-56.
- [28] Hamedanizadeh F, MOTAHEDIAN TE, Sarhangi F, Zigheymat F. A study of attitude among nurses to nursing care of old patients. 2008.
- [29] Artishedar A, Agha Jamaat M, Ghahremani Z. Attitudes toward elderly among nurses working in medical-surgical wards in Zanjan hospitals, 2012. *Preventive Care in Nursing & Midwifery Journal*. 2015;4(2):81-90.
- [30] Lambrinou E, Sourtzi P, Kalokerinou A, Lemonidou C. Attitudes and knowledge of the Greek nursing students towards older people. *Nurse education today*. 2009;29(6):617-22.
- [31] Purfarzad Z, Farmahini Farahani M, Ghorbani M. Teachers and student nurses' attitudes towards caring for older adults in Arak, 2012. *Journal of Clinical Nursing and Midwifery*. 2014;3(2).
- [32] Liu Y-e, Norman IJ, While AE. Nurses' attitudes towards older people: A systematic review. *International journal of nursing studies*. 2013;50(9):1271-82.
- [33] Seresht AH, Ziba FN, Kermani A, Hosseini F. Assesment of nursing students and clinial nurses' attitude toward elderly care. *Iran Journal of Nursing*. 2006;19(45):57-67.
- [34] Doherty M, Mitchell EA, O'Neill S. Attitudes of healthcare workers towards older people in a rural population: A survey using the Kogan Scale. *Nursing research and practice*. 2011;2011.
- [35] Lui NL, Wong CH. Junior doctors' attitudes towards older adults